

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoK/2/2024
Identifikačné číslo spisu:	1118207372
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1118207372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu Sociálnej poisťovne, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, IČO: 30 807 484, proti žalovanému Crossdefault Management Group, k. s., Grösslingova 56, Bratislava, IČO: 45 462 801, správcovi konkurznej podstaty úpadcu Ing. Mário Šimek - MKV, Jakubov č. 475, Jakubov, IČO: 32 642 890, zastúpenému advokátom JUDr. Róbertom Šimkom, Grösslingova 56, Bratislava, o určenie popretej pohľadávky proti podstate, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4CoKR/14/2023-236 z 15. júna 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4CoKR/14/2023-236 z 15. júna 2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

- Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) prvým rozsudkom č. k. 28Cbi/19/2018-124 z 22. júna 2021 žalobe vyhovel a určil, že pohľadávky žalobcu za mesiac 12/2016 vo výške 1.379,53 eur, za mesiac 1/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 2/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 3/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 4/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 5/2017 vo výške 1.057,49 eur sú v konkurze sp. zn. 8K/48/2015 vedenom na tunajšom súde pod. sp. zn. 8K 48/2015 pohľadávkami proti podstate a v konkurze budú uspokojované v poradí určenom v ustanovení § 87 ods. 2 písm. i) ZKR a súčasne rozhodol, že žalobca nemá nárok na náhradu trov súdneho konania voči žalovanému.
- Na základe odvolania podaného žalovaným Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 4CoKR/2/2022-167 z 23. júna 2022 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
- Súd prvej inštancie svojim ďalším (druhým) vo veci vydaným rozsudkom č. k. 28Cbi/19/2018-188 z 25. októbra 2022 určil, že pohľadávky žalobcu za mesiac 12/2016 vo výške 1.379,53 eur, za mesiac 1/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 2/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 3/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 4/2017 vo výške 2.048,99 eur, za mesiac 5/2017 vo výške 1.057,49 eur sú v

konkurze sp. zn. 8K/48/2015 vedenom na tunajšom súde pod. sp. zn. 8K 48/2015 pohľadávkami proti podstate a v konkurze budú uspokojované v poradí určenom v ustanovení § 87 ods. 2 písm. i) ZKR a súčasne rozhodol, že žalobca nemá nárok na náhradu trov súdneho konania voči žalovanému.

4. Súd mal za preukázané, že úpadca ako podnikateľský subjekt ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania ku dňu 17. mája 2017 a do tohto dňa bol povinný ako osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia plniť povinnosti, ktoré mu vyplývali z ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z.

5. S poukazom na ustanovenia §§ 141 ods. 1 a 144 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dospel súd k záveru, že úpadca bol povinný do dňa ukončenia podnikania na základe živnostenského oprávnenia plniť si povinnosti, ktoré mu zo zákona o sociálnom poistení vyplývali nakoľko išlo o povinnosť, ktorú mal aj bez toho aby aktívne vykonával podnikateľskú činnosť v zmysle ust. § 2 ods. 1 ObZ. Súd mal za to, že ide o pohľadávky žalobcu, ktoré vznikajú aj bez prevádzkovania podniku úpadcu až do doby ukončenia podnikateľskej činnosti úpadcu vo všetkých predmetoch podnikania.

6. Vyslovil názor, že existencia platného podnikateľského oprávnenia úpadcu po vyhlásení konkurzu je dostatočným predpokladom na vznik nároku žalobcu na uplatnenie nároku na poistné. Súd súčasne prisvedčil argumentácii žalobcu a konštatoval, že nie je možné od žalobcu požadovať v prebiehajúcich konkurzoch fyzickú kontrolu prípadného reálneho výkonu podnikania všetkých úpadcov.

7. Súd konštatoval, že ustanovenie § 87 ods. 2 písm. i) Zákona o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZKR“) je podľa jeho názoru potrebné vykladať podľa záverov NS SR vyslovených v rozsudku sp. zn. 1Sžzo 37/2014 a sp. zn. 3Obdo 9/2017, v ktorých sa NS SR zhoduje na potrebe vykladať pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 ObZ s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu.

8. Súd zároveň poukázal aj na rozhodnutia KS Žilina sp. zn. 13CoKR 15/2016 a 13CoKR 36/2016, KS Nitra sp. zn. 15CoKR 5/2019 a 26CoKR 12/2018, v ktorých odvolacie súdy potvrdili rozsudky súdov prvej inštancie v konaniach o určenie pravosti pohľadávok proti podstate založených na rovnakom skutkovom základe (či už samostatných SZČO alebo v kombinácii SZČO - zamestnanci). Vo všetkých uvedených rozsudkoch súdy konštatovali, že popretie pohľadávok žalobcu súvisiacich s prihlásenou pohľadávkou proti podstate po vyhlásení konkurzu do doby ukončenia živnosti je nedôvodné a prihlásené pohľadávky súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu. Ku dňu vyhlásenia konkurzu 9. decembra 2016 a 5 mesiacov po vyhlásení konkurzu s vedomím a súhlasom správcu mal úpadca aktívnu živnosť a svoje podnikanie až do 17. mája 2017 neukončil, nepozastavil ani iným zákonným postupom nevyvolal zánik povinného poistenia úpadcu ako SZČO a preto sa súd nemohol stotožniť s tvrdením žalovaného, že po vyhlásení konkurzu do ukončenia živnosti k prevádzkovaniu podniku nedochádzalo. Súd konštatoval nečinnosť žalovaného ako správcu vo vzťahu k ukončeniu podnikania úpadcu až 17. mája 2017 nakoľko mal ukončiť resp. pozastaviť možnosť prevádzkovať živnosť úpadcu v súlade s právnymi predpismi.

9. Súd konštatoval, že pri rozhodovaní vo veci vychádzal z citovaných rozhodnutí spolu s rozhodnutiami NS SR sp. zn. 2MCdo/30/2012, KS Nitra sp. zn. 15CoKR/6/2015, KS Žilina sp. zn. 13CoKR/126/2016 a KS Trenčín sp. zn. 8CoKR/20/2016 a preto rozhodnutie KS BB sp. zn. 23S/34/2014 vyhodnotil ako exces zo zaužívanej rozhodovacej praxe a pri rozhodovaní sa stotožnil s väčšinovým právnym názorom prezentovaným citovanými rozhodnutiami krajských súdov a najvyššieho súdu.

10. Vychádzajúc z uvedeného súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná a žalobca osvedčil právo na určenie uplatneného nároku a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

11. Súd súčasne konštatoval, že pri opätovnom rozhodovaní vo veci nemohol brať do úvahy lehotu na podanie žaloby na určenie popretej pohľadávky v zmysle ust. § 32 ods. 9 ZKR, nakoľko na prejednávanú vec sa vzťahovala lehota upravená v ust. § 87 ods. 8 ZKR. V prípade posúdenia včasnosti podania žaloby s poukazom na ustanovenie § 203a ZKR súd konštatoval, že žaloba bola podaná na jedenásty deň pätnásťdňovej lehoty a preto aplikácia citovaného ustanovenia ZKR bola bezpredmetnou.

12. Keďže žalobcovi nevznikli trovy konania, rozhodol súd o náhrade trov konania tak, ako je uvedené v druhom odseku výrokovej časti rozsudku.

13. Na základe odvolania žalovaného rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4CoKR/14/2023-236 z 15. júna 2023 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie

ako vecne správny podľa ust. § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

14. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože vykazuje známky vecnej správnosti, argumentujúc tým, že v odvolaní žalovaný neargumentuje žiadnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré by mali za následok zrušenie daného rozhodnutia a z konania pred súdom prvej inštancie i odvolacím súdom iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva. Odvolací súd ďalej odcitoval ustanovenia §§ 32 ods. 3, 4, 6, 9, 87 ods. 2 písm. i) ZKR, 128 ods. 1, 2, 3 písm. c), 141 ods. 1 a 144 zák. č. 461/2003 Z. z. a 2 ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka.

15. Zdôraznil, že z ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR vyplýva, že pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie môže byť považovaná za pohľadávku proti podstate za predpokladu súčasného splnenia dvoch podmienok a) ide o pohľadávku, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, b) pohľadávka súvisí s prevádzkovaním podniku počas konkurzu alebo súvisí so správou a speňažovaním majetku.

16. Konštatoval, že v konaní nebolo sporné a žalovaný to ani nespochybňoval, že prvé dve zákonné podmienky - časové podmienky (právny dôvod a čas vzniku pohľadávky) boli splnené. Nebola však splnená vecná podmienka, a to súvis s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

17. Ďalej uviedol, že konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 8. decembra 2016 a žalovaný po vyhlásení konkurzu nepokračoval v prevádzkovaní podniku a ani zatiaľ nepristúpil k speňažovaniu majetku úpadcu. Vyslovil názor, že pohľadávky teda nevznikli po vyhlásení konkurzu a zároveň nesúvisia s prevádzkovaním podniku ani so speňažovaním majetku počas konkurzu.

18. Zdôraznil, že medzi účinkami vyhlásenia konkurzu nie je uvedený zánik podnikateľskej činnosti, teda vyhlásenie konkurzu nemá za následok zánik podnikateľskej činnosti. Z výpisu zo živnostenského registra mal za preukázané, že úpadca ukončil podnikateľskú činnosť k 17. máju 2017, t. j. až do tohto dňa bol evidovaný ako SZČO v zmysle § 5 zákona o sociálnom poistení ako podnikateľský subjekt teda ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania ku dňu 17. mája 2017.

19. Úpadca bol tak povinný do dňa ukončenia podnikania na základe živnostenského oprávnenia plniť si povinnosti, ktoré mu zo zákona o sociálnom poistení vyplývali, nakoľko išlo o povinnosť, ktorú mal aj bez toho, že by aktívne vykonával podnikateľskú činnosť v zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka.

20. K odhláseniu úpadcu ako zamestnávateľa došlo až dňa 17. mája 2017. Za nepochybné označil, že žalovaný mal postavenie zamestnávateľa, a ako zamestnávateľ podľa osobitných predpisov (zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) bol preto povinný plniť si povinnosti, ktoré mu z uvedeného predpisu vyplývali, najmä voči žalobcovi. Odvolací súd zároveň vyhodnotil ako vecne správny právny záver, že vzťah poisťovňa - zamestnávateľ nie je záväzkovým vzťahom, ale ide o verejnoprávny vzťah založený na zákonom oprávnení Sociálnej poisťovne na poistné a zákonnej povinnosti zamestnávateľa zaplatiť a odviesť poistné.

21. Podotkol, že ustanovenie § 87 ods. 2 písm. i) zák. č. 7/2005 Z. z. je potrebné vykladať podľa záverov Najvyššieho súdu SR vyslovených v rozsudku sp. zn. 1Sžso 37/2014 zo dňa 27. októbra 2015, resp. sp. zn. 3Obdo 9/2017 zo dňa 27. septembra 2017, v ktorých Najvyšší súd SR zhodne vykladá pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obch. zák. s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Preto sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu, že úpadca bol povinný do dňa ukončenia podnikania na základe živnostenského oprávnenia plniť si povinnosti, ktoré mu zo zákona o sociálnom poistení vyplývali, nakoľko išlo o povinnosť, ktorú mal aj bez toho, aby aktívne vykonával podnikateľskú činnosť v zmysle ust. § 2 ods. 1 ObZ. Súd mal za to, že ide o pohľadávky žalobcu, ktoré vznikajú aj bez prevádzkovania podniku úpadcu až do doby ukončenia podnikateľskej činnosti úpadcu vo všetkých predmetoch

podnikania.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie, že pohľadávky žalobcu, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu titulom poistného na sociálne poistenie úpadcu súvisia s prevádzkovaním podniku, čím bol splnený druhý hmotnoprávny predpoklad, aby bola pohľadávka žalobcu považovaná za pohľadávku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, a preto predstavujú pohľadávky voči podstate.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca mal v konaní plný úspech, avšak nakoľko žalobcovi v konaní nevznikli žiadne trovy, súd rozhodol tak, že mu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

24. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovení §§ 420 písm. f) a 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobu zamietnuť, prípadne rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 420 písm. f) CSP súdom vytýkal, že sa nevysporiadali s ťažiskovou argumentáciou žalovaného, ďalej, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na neexistujúcich skutočnostiach, dokonca rozporných aj s tvrdeniami samotného žalobcu. V odôvodnení ďalej uviedol, že si žalobca podaním č. 20742-7/2018-BA zo dňa 17. januára 2018 v súlade s ustanovením § 87 ZKR uplatnil prihláškou pohľadávky proti podstate vzniknuté z titulu neuhradenia bežného poistného úpadcom ako samostatne zárobkovo činnou osobou (ďalej len „SZČO“) podľa Výstupu z jednotného výberu poistného za mesiace 12/2016-05/2017 v celkovej sume 10 632, 98 eur. Žalovaný písomným oznámením zo dňa 10. apríla 2018 žalobcovi oznámil, že pohľadávky žalobcu nemajú povahu pohľadávok proti podstate a preto ich nemožno uhradiť ako pohľadávky proti podstate, nakoľko je potrebné takéto pohľadávky uplatniť v konkurze prihláškou. Konštatoval, že na splnenie znakov zákonnej definície pohľadávky proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. i) ZKR sa vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok a to 1/ právny dôvod - pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie, 2/ čas vzniku pohľadávky - po vyhlásení konkurzu (časová podmienka) a 3/ súvis s prevádzkovaním podniku počas konkurzu (vecná podmienka). Splnenie prvých dvoch podmienok označil za medzi stranami nesporné, sporným je však splnenie podmienky č. 3 - súvis s prevádzkovaním podniku úpadcu počas konkurzu. Odvolací súd dospel k záveru, že aj táto podmienka je splnená, pričom uvedený záver vyvodil z formálnej existencie živnostenského oprávnenia úpadcu v časovom období po vyhlásení konkurzu (od 9. decembra 2016 do 17. mája 2017). Dovolateľ naplnenie tretej podmienky popieral, nakoľko správca nikdy nepokračoval v prevádzkovaní podniku úpadcu po vyhlásení konkurzu. Zdôraznil, že je potrebné rozlišovať medzi formálnou existenciou oprávnenia na podnikateľskú činnosť a faktickým prevádzkovaním podniku. Poukázal na to, že absencia reálneho prevádzkovania podniku nebola v priebehu súdneho konania spochybnená ani zo strany žalobcu a to aj s odkazom na ustanovenie §§ 2 ods. 1 a 5 Obchodného zákonníka. Ďalej dovolateľ uviedol, že prevádzkovanie podniku po vyhlásení konkurzu je v prípade úpadcu vylúčené, nakoľko úpadca v čase vyhlásenia konkurzu žiadny podnik nevlastnil, skutočnosť ktorá vyplýva aj zo súpisu konkurznej podstaty, z ktorého je zrejmé, že konkurznú podstatu netvoril, ani netvorí podnik úpadcu. Poukázal na to, že nemožno opomenúť fakt, že nevyhnutným predpokladom pre uhrádzanie odvodov na sociálne poistenie za úpadcu samotného je, že úpadca, resp. správca na tento účel generuje príjmy z podnikateľskej činnosti v rámci prevádzkovania úpadcu. Pokiaľ však k prevádzkovaniu podniku nedochádza a takéto príjmy nie sú vytvárané, nemožno požadovať, aby boli odvody do Sociálnej poisťovne správcom uhrádzané a aby boli takéto pohľadávky klasifikované ako pohľadávky proti podstate t. j. pohľadávky, ktoré majú iný režim uspokojovania, ako ostatné pohľadávky. Na podporu správnosti jeho záveru opätovne poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/34/2014 zo dňa 28. mája 2014, ktorý bol potvrdený rozsudkom NS SR sp. zn. 5Obo/23/2016 zo dňa 16. novembra 2016. Namietal ďalej, že rozsudky, na ktoré poukazoval odvolací súd a to rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžo/37/2014 zo dňa 27. októbra 2015 a uznesenie NS SR sp. zn. 3Obdo/9/2017 zo dňa 27. septembra 2017 boli vydané vo veciach, ktoré sú skutkovo a právne odlišné od predmetnej veci a preto závery v nich vyslovené nemožno anologicky použiť. Súd v nich formulovali určitú fikciu prevádzkovania podniku, avšak len do vzťahu k pohľadávkam z odvodov uhrádzaných za zamestnancov úpadcu, nie za úpadcu samotného. Vytýkal odvolaciemu súdu, že v

odseku 41 odôvodnenia rozsudku označuje úpadcu za „zamestnávateľa“, hoci samotný žalobca v podanej žalobe tvrdí, že ním uplatňované pohľadávky vznikli „z titulu neuhradenia bežného poistného úpadcom ako samostatne zárobkovo činnou osobou (SZČO)“. Výtýkal odvolaciemu súdu, že na jeho odkaz na závery uvedených rozsudkov nereflektoval a ani sa s ním žiadnym spôsobom nevysporiadal, odvolací súd vôbec neuviedol, v čom vidí nesprávnosť týchto rozhodnutí a z akého dôvodu ich závery neaplikoval na posudzovanú vec.

25. K odvolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nebola ešte vyriešená právna otázka, či pre naplnenie vecnej podmienky „prevádzkovanie podniku počas konkurzu“ podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR a to zo strany úpadcu, ktorý je podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činnou osobou, pričom tento úpadca nie je zamestnávateľom, je potrebné skutočné prevádzkovanie podniku úpadcu, t. j. reálny výkon podnikateľskej činnosti v zmysle § 2 ods. 1 v spojení s § 5 Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na skutočnosť, či úpadca podľa zápisu v živnostenskom registri formálne ukončil výkon podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia.

26. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť. V súvislosti s námietkou žalovaného, že úpadca je SZČO a nie zamestnávateľ, považoval obsah zdôvodnenia v súdmi uvádzaných rozhodnutiach za rovnako platný aj pre SZČO. Živnostník je zamestnávateľ aj v prípade, že činnosť vykonáva sám, alebo viacerí pri vykonávaní živnostenskej činnosti a živnostník odvádza poistné za seba, resp. za viacerých. Neuhradené pohľadávky proti podstate zamestnávateľom alebo živnostníkom sú vždy pohľadávkami proti podstate a sú svojou podstatou totožné. Záverom žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26CoKR/12/2018 z 11. septembra 2018, ktorý sa tiež opiera o právny názor uvedený už v spomínanom rozsudku sp. zn. 1Sžso/37/2014 z 25. októbra 2015.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

28. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

29. Dovolateľ vyvodil prípustnosť aj dôvodnosť dovolania z ustanovení § 420 písm. f) CSP, ako aj § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

30. Podľa ust. § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

32. Podľa § 438 ods. 1 CSP sa na konanie na dovolacom súde primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti

dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

34. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva. (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy)

35. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04)

36. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

37. Z uvedeného vyplýva, že súd nie je povinný dať odpoveď na každú nastolenú otázku, je ale nevyhnutné, aby sa vysporiadal aspoň so základnými a pre rozhodnutie podstatnými právnymi argumentmi oboch strán sporu. Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľa, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v časti týkajúcej sa posúdenia otázky majúcej pre rozhodnutie podstatný význam, je nedostatočné, nepresvedčivé a zmätočné do takej miery, že vyústilo do jeho vnútornej rozpornosti a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá jeho nepreskúmateľnosť.

38. Odvolací súd v odseku 36 odôvodnenia jeho rozsudku konštatoval, že v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie, príspevok na starobné dôchodkové sporenie, môže byť považovaná za pohľadávku proti podstate za predpokladu súčasného splnenia dvoch podmienok a to a) ide o pohľadávku, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, b) pohľadávka súvisí s prevádzkovaním podniku počas konkurzu alebo súvisí so správou a speňažovaním majetku. V odseku 37 odôvodnenia rozsudku odvolací súd skonštatoval nespornosť splnenia časovej podmienky (právny dôvod a čas vzniku pohľadávky) a za nesplnenú označil vecnú podmienku, t. j. súvis s prevádzkovaním podniku počas konkurzu. Uvedenému záveru potom odporuje konštatovanie odvolacieho súdu, uvedené v odseku 38 veta druhá odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, že pohľadávky nevznikli po vyhlásení konkurzu.

39. Keďže odvolací súd mal za to, že predmetnú pohľadávku možno považovať za pohľadávku proti podstate iba v prípade, že súvisí s prevádzkovaním podniku a medzi sporovými stranami bolo splnenie tejto podmienky sporné, bolo pre riešenie prejednávanej právnej veci rozhodujúce zodpovedanie aj tejto otázky. Akým spôsobom však odvolací súd túto otázku vyriešil však z odôvodnenia rozsudku taktiež nemožno bezpečne zistiť. Skutočnosť, že potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie, nasvedčuje tomu, že dospel k záveru, že aj táto podmienka je splnená a pohľadávku žalobcu možno považovať za pohľadávku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) ZKR. Takýto záver vyplýva aj z odseku 43 odôvodnenia rozsudku, v ktorom sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej

inštancie, že predmetné pohľadávky súvisia s prevádzkovaním podniku. Potom prekvapujúco a zmätočne vyznieva názor odvolacieho súdu uvedený v odseku 42 odôvodnenia rozsudku, keď jednak uvádza, že pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu a následne, prekvapujúco, (veta posledná odseku 42 odôvodnenia) hovorí o pohľadávkach žalobcu ako pohľadávkach, ktoré vznikajú aj bez prevádzkovania podniku úpadcu.

40. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, hodnotením dôkazov a ani právo na to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (viď napr. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04, IV. ÚS 22/04). Dovolateľom namietaná nesprávnosť skutkových zistení a právneho posúdenia zisteného skutkového stavu nezakladá tzv. vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Nesprávne právne posúdenie veci by mohlo založiť prípustnosť dovolania len podľa § 421 CSP.

41. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní predmetnej veci a pri výklade ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR vychádzal zo záverov vyslovených NS SR v rozsudku sp. zn. 1Sžo/37/2014 a sp. zn. 3Obdo/9/2017. Žalovaný namietal, že uvedené rozhodnutia NS SR však pracujú s odlišnou skutkovou a právnou situáciou, kde predmetom konania boli pohľadávky voči úpadcovi ako zamestnávateľovi, pričom to isté platí aj pre ďalšie rozhodnutia krajských súdov, na ktoré prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku poukázal. Bránil sa tým, že v týchto rozhodnutiach ide o diametrálne odlišný stav, než aký je predmetom posudzovania v tomto súdnom konaní a preto tieto rozhodnutia nie sú aplikovateľné na daný prípad. V uvedených konaniach súdy v podstate formulovali určitú fikciu prevádzkovania podniku počas konkurzu, avšak len vo vzťahu k pohľadávkam z odvodov uhrádzaných za zamestnancov úpadcu, resp. vo vzťahu ku garančnému fondu, nie však vo vzťahu k pohľadávkam na poistnom za úpadcu samotného ako ZSČO. Žalovaný v odvolaní vyslovil názor, že aplikácia právnych záverov takýchto rozhodnutí, v ktorých bolo posudzované právne postavenie iného druhu pohľadávok, a to pohľadávok z titulu odvodov, ktoré mali úpadcovia odvádzať za zamestnancov, však z dôvodu rozdielnosti posudzovaných okolností v danom prípade nemôže prichádzať do úvahy. Odvolací súd sa síce v odseku 39 vysporiadal so závermi rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/34/2014 zo dňa 28. mája 2014 v spojení s rozsudkom NS SR sp. zn. 5Obo/23/2016 zo dňa 16. novembra 2016 a s dôvodmi, pre ktoré na závery v nich vyslovené pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci neprihliadal, avšak sa nevysporiadal s námietkou žalovaného, že aplikácia právnych záverov obsiahnutých v rozhodnutiach súdov, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal, nebola správna, nakoľko v nich bolo posudzované právne postavenie iného druhu pohľadávok a to pohľadávok z titulu odvodov, ktoré mali úpadcovia odvádzať za zamestnancov. Súdy v podstate formulovali určitú fikciu prevádzkovania podniku počas konkurzu, avšak len vo vzťahu ku garančnému fondu, nie však vo vzťahu k pohľadávkam na poistnom za úpadcu samotného ako SZČO.

42. So zreteľom na uvedené odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, a to ani v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, podľa názoru dovolacieho súdu nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie ťažiskovej námietky žalovaného nemožno považovať za uspokojujúce. Postupom odvolacieho súdu teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá porušenie práva oprávneného na spravodlivý súdny proces. Nakoľko dovolací súd prisvedčil tvrdeniu žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné, odvolací súd sa zrozumiteľne nevyporiadal s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli k rozhodnutiu tak, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vyústilo do jeho vnútornej rozpornosti, a že sa nevysporiadal s ťažiskovou argumentáciou žalovaného, dovolací súd sa nezaoberal ďalším dovolacím dôvodom upraveným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z ktorého žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania, nakoľko dôvod, uvedený v tomto ustanovení, sa vzťahuje práve na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia však pre jeho nezrozumiteľné odôvodnenie nemožno bezpečne posúdiť.

43. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 393 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

44. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.